

ﻗﯧﻤﻪﺗﻠﯩﻦ ﺳﺎﻗﺎﺗﯩﯟ. ﺗﯩﺮﮔﯩﻨﺪﻩﯞﯨﺪﻯ ﺟﺎﻧﻪ ﻫﻪﻛﯩﻮﻧﯩﻤﯩﻜﺎﻟﯩﻖ، ﻗﯘﻋﺎﻣﺪﯨﻖ ﺩﺍﻣﯘﻧﯩﻲ ﻏﯧﺮ ﺗﯘﻧﺎﺱ ﺟﯧﻮﺳﭙﺎﺭ ﻻﭖ ﺋﯩﻠﮕﻪﺭ ﺋﯩﻠﻪﺗﯩﺒﯩﻚ

دالمە - ۋدال كۇش سالىپ، ەرەكشە اۋىل شارۋاشلىعى ونىمدەر نىنڭ سىرتقا شىعارىلۇن جەبەدى

8 ـ ايدىنڭ 18 ـ كۇنىنە دەيىن

قاشقار ايماعى شىنچىياڭ ۋىشى ـ سىرتىندا 11 ساۋداگەر شاقىرۋ قىزمەت پۇنكىتىن قۇرىپ، جىيىنى 45 كاسپورىنمەن، ساۋدا سارايمەن، ساتىپ اۋ، تولايمىم ساتۋ ساۋداگەرلەرمەن سايكەسىپ، جىيىنى 1227 توننا قاۋىن ـ قارىزى، جەمىس ـ جىدەك ساتتى.

8 ـ ايدىنڭ 16 ـ كۇنى قۇلجا ۋەە ـ جايىندا خۇاشيا اۋياتسىياسنىڭ ىلە قازاق اۆتونومىيالى وېلىسىنىڭ ەرەكشە جەمىس ـ جىدەكتەرىن تىبەگەن العاشقى جالعا السىنـ ـ مان ۇشاعى كورلعا ۇشتى، ونان سوڭ كورلادان چىڭدۇعا ۇشتى.

” ۇكىمەتتىڭ سايكەستىرۋىمەن ۋىزىز جەرگىلىكتى ورنىنداعى جەمىس ـ جىدەك ساتىپ اۋشى ساۋداگەرلەرمەن بايىلانسى ورناتتىق، خۇاشيا اۋياتسىياسە ـ مەن سايكەسۋ ارقىلى جوللاشى ۇشاعىن جۇك ۇشاعىنا وزگەرتىپ، ىلەنىڭ انا ـ غۇرلىم كوپ ەرەكشە جەمىس ـ جىدەك ـ تەرىنىڭ ۋىساتى تۇردە سىرتقا ساتىلۇنا كۇش سالىدىق“ ، ـ دەدى قۇلجا اۋەجا ـ

يىنىڭ ورنىباسار باس دىرەكتورى لي لىبەجيان.
كۆپ بولپ كۇش سالىدى، ونىمدەر گە تاپسىرس كەلدى

” ۋىزىز ۋتاۋىرى ۇكىمەت بىزگە كومەكتەسىپ ساتۋ تاپسىرسىمەن خابار ـ لاسقاندىقتان، ۋۇيمىزدىك الۇرتى تۇ ـ گەلدەي ساتىلىپ كەتتى“ ، ـ دەدى 8 ـ ايدىنڭ 16 ـ كۇنى كۇشار قالاسى قانقا ـ تام اۋىلى يانەرىق قىستاعىنىڭ تۇرىعىنى بۇاجار يىرايم قۇانىشپەن.

يىىل يانەرىق قىستاعى 400 مۇ جەرگە الۇرت ەكتى، وسى كەزدە، قا ـ نقاتام اۋىلدىق ۇكىمەت الۇرت ساتىپ الاتىن ساۋداگەرلەرمەن بەلسەندى تۇردە بايىلانس جاساپ، قىستاق تۇر ـ عىندارىنىڭ ساتۋ ارناسى ماسەلىسنى شەشۋىنە كومەكتەستى.

كۇشار قالاسىنىڭ جەمىسى ـ جىدەك ساۋداگەرى المى ۇسەن: ” بىزدە بەلگىلى سىرتقا ساتىلاتىن بايلىق بار، زانتاردى تاسمالداۋدا جاسىل ارنى بار“ ، ـ دەدى. قازىرگە دەيىن قانقاتام اۋىلى ەرتە پىساتىن الۇرتتان 60 توننانى ۋىزىپ بولپ، دىشىكى وڭىرلەرگە جو ـ نەلتۇگە دارەجەگە ۋبولپ، قوراپتاۋدا. شىنچىياڭعا كومەكتەسۋ ارناسىنىڭ كومەگىندە كۇشار يىىل نىچبو قالاسىندا 2 دۇكەندى جاڭادان قوستى، ” ون قالادا ۋجۇز دۇكەن“ نىچەنەرىاسى ارقىلى جىجىياڭعا ساتىلغان اۋىل شارۋاشلىعى ونىمدەرى 3000 توننادان استامعا جەتتى. يىىل كۇشار قالاسى تاعى جياشىڭ قالاسىنىڭ بالاڭ ساۋدا شەكتى سەرىكتەستىگىن ” ون قامبا، ۋجۇز كاسە ـ پورىن“ نىچەنەرىاسىنا قوسىلۇعا تارتىپ، 10 مىڭ توننا كۇشار ەرەكشە جەمىسى ـ جىدەكتەرىن ساتۋ توقتامنا قول قويدى.

كورلا قالاسى 8 ـ ايدىنڭ 10 ـ كۇ ـ نىنەن 14 ـ كۇنىنە دەيىن ىلگەرىندى ـ كەيىندى شاڭخاي، كۇنەيىڭ سىياقتى جەرلەردە كورلا الۇرتىن ساتىپ ” سىرتقا شىعارۋ“ قىمىلىن وتكىزىپ، بىنلاي تۇرمىس سايىتىنىڭ باس شىتابى، جىجياڭ شىنىسشياڭ اۋىل شارۋاشلىغىن اشۋ شەكتى سەرىكتەستىگى سىياقتى ەل نىشىندەگى ايتۋلى جەمىسى ـ جىدەك ساتۋ كاسپورىندارىبەن الۇرت ساتۋ كەلىسىمىنە قول قويسىپ، 87 مىڭ 600 توننا الۇرت ساتۋدى تۇراقتاندىرى.

8 ـ ايدىنڭ 18 ـ كۇنى كورلا الۇرتىن ساتىپ ” سىرتقا شىعارۋ“ قىمىلى خۇنان ولكەسىنىڭ چاڭشا قالاسىندا وتكىزىلىپ،

□ گازەتىمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرال ـ دارى تىلشەلىرى رايىدا، سۇڭ يا ـ ۋىن

جاستار كوركەيىسە، مەملەكەت كوركەيەدى، جاستار قۇدىرەتتەنسە، مەملەكەت قۇدىرەتتەنەدى. يىىل كە ـ دەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال اۋىدىڭ شەشۋشى شايىقاسىنىڭ شەشۋشى جە ـ ڭسىنە قول جەتكىزەتتىن جىل، الدا را ـ يونىمىزدا ئالاي ـ ئالاي ۋار ۇلت جانە ـ تارى نەگىزگى ساتعا تامىر تارتىپ، بۇقاراعا قىزمەت ەتۋدە، ولاز ” ۇعىسۋ، تىمىدلىك جاساۋ، توعىستىرۋ“ بوينىشا قىستاقنا تۇرۋ قىزمەتىندە اۋانگارد، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدە، قىيىنشىلە ـ ھى بارلارعا كومەكتەسۋدە نەگىزگى كۇش بولپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇ ـ دان قامال اۋ شايىقاسىندا تالانت ـ دارىندارىن ايجىلەپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال اۋ شايىقاسىنىڭ جەڭسىنە قول جەتكىزۋگە جاستىق كوكتەمىنىڭ كۇش ـ قۇاتىىن ارنادى.

كبرىتى ارتىرۋ جولىندا باساتاماشى بولدى 8 ـ ايدىنڭ 19 ـ كۇنى كەريا اۋدا ـ نى مۇعاللا قالاشىعى كوكەرىن قىستاق ـ عىنداعى قارا ساڭىراۋقۇلاق ەڭكۇ بازا ـ سىندا مۇعاللا قالاشىغىنىڭ ورنىباسار باستىعى ياك جىجىيە كەدەي شارۋالار ـ دى باستاپ قارا ساڭىراۋقۇلاق تەرىپ جاتتى.

2014 ـ جىلى ياك جىجىيە گانسۇ ـ داعى اۋىلىنان شىنچىياڭعا كەلىپ، مۇعا ـ لىلا قالاشىغىنا تامىر تارتتى. 2019 ـ جىلى مۇعاللا قالاشىق ۇكىمەتى قارا ساڭىراۋقۇلاق شارۋاشلىغىن دامە ـ تىپ، بۇقارانى كىرسىتەرىن ارتىتىرۋ ـ عا، كەدەيلىكتەن ارىلۇعا باستاۋدى ۇيىعاردى، ياك جىجىيە بازانىڭ جاۋاپ ـ تىسى بولدى.

يىىل 4 ـ ايدا رەسىمي وندىرىسكە قوسىلغان بۇل بازادا 88 زاۋود ۇۋىى بار، ۋارىبر زاۋود ۇيىىندە 30 مىڭ دوربا ساڭىراۋقۇلاق ساباعى قوبىل ـ ەان. ” قازىر قارا ساڭىراۋقۇلاقتى 2

رەت جىناپ ۇلگىرىدىك، ۋىبرىنىشى جىنالىمىدا 12 توننا جىناپ، ۋىبرى مىللىيون يۋاننان ارتىق تابىس تاپتىق، بۇنىمەن 1144 كەدەي وتبا ـ سىن كىرسىتەرىن ارتىتىرۋعا جەتەك ـ تەۋگە بولادى“ ، ـ دەيدى ياك جىجىيە ۋماز ـ مايبرام كۇلىپ.

” مەن ۋوزىم ۇيرەنگەندەرىم ارقىلى اناعۇرلىم كوپ كەدەي وتبا ـ سىلارىن كىرسىتەرىن ارتىتىرۋعا، كە ـ دىيلىكتەن ارىلۇعا باستامى كەلدى“ ، ـ دەيدى ياك جىجىيە نىق سەنىمەن.

كوكىوعاي اۋدانى قاراتۇڭخە قا ـ لاشىعى تاسپاساۋ قىستاعىنداعى سامال ـ كۇل شارۋالار كەستەشلىك كاسپىتىك سەلبەستىك كوپەراتىۋىىندە قازاق ۇل ـ تىنىنڭ ۋار ۋتۇرلى قول كەستە ونمە ـ دەرىنىڭ بارلىعى بار. ” مىنالاردى مەنىڭ شەشم باسقا كەستەشى ايدە ـ دەر مەن بىرگە كەستەلەگەن، مەن ساتۇعا جاۋاپتىمىن“ ، ـ دەيدى سامال ـ كۇل بولات.

يىىل 29 جاستاعى سامالگۇل سەل ـ (باسى 1 ـ بەتتە) وكپە قابىنۇنا شالدىغىپ دىياگنوزى تۇ ـ راقتاندىرىلغان ناۋقاستاردىڭ شىپاحانا ـ دان شىعۋ ولىشمەنى ۇيلەسكەندىكتەن، ساۋىغىپ شىپاحانادان شىقتى، اۋرۇ بەل ـ گىسى جوق 12 جۇمىدالۋشى مەدىتسىيە ـ نالىق باقىلاۋدان بوساتىلدى. قازىرگە دەيىن دىياگنوزى تۇراقتاندىرىلغان 552 ناۋقاس ساۋىغىپ شىپاحانادان شىغىپ، اۋرۇ بەلگىسى جوق 145 جۇمىدالۋشى جالىي سانى 697 بولدى.

اۋتونومىيالى رايون جاڭا تىپتى ايد ـ (بەتتە) وكپە قابىنۇنا شالدىغىپ دىياگنوزى تۇ ـ راقتاندىرىلغان ناۋقاستاردىڭ شىپاحانا ـ دان شىعۋ ولىشمەنى ۇيلەسكەندىكتەن، ساۋىغىپ شىپاحانادان شىقتى، اۋرۇ بەل ـ گىسى جوق 12 جۇمىدالۋشى مەدىتسىيە ـ نالىق باقىلاۋدان بوساتىلدى. قازىرگە دەيىن دىياگنوزى تۇراقتاندىرىلغان 552 ناۋقاس ساۋىغىپ شىپاحانادان شىغىپ، اۋرۇ بەلگىسى جوق 145 جۇمىدالۋشى جالىي سانى 697 بولدى.

كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال اۋ شايىقاس مايدانىندا جاستىقنىڭ جالىندى جىرىن جازدى

بەستىك كوپپەراتىۋىىنىڭ جاۋاپتىسى، ورتا تەخنىكۇمىنان وقۇ تاۋىسقان سوڭ اۋىلىنا قايتىپ وسى سەلبەستىك كوپپە ـ راتىۋىن اشقان. ” مەن اۋىلىمىنڭ كەستە ونىمدەرىن سىرتقا ساتىپ، ونى كەس ـ تەشلىك ونەرى بار قىستاق تۇرىغىن ـ دارىنىڭ كىرسىتەرىن ارتىتىراتىن جو ـ لىنا اينالدىرىسام دەيمىن“ دەپ ۋسە ـ زىن ساباقتانغان سامالگۇل بىلاي دەدى: ” قازىر بىزگە كەلىپ تۇسكەن تاپسىرىستار بارغان سايىن كوپەيۋدە، سەلبەستىك كوپپەراتىۋىىن ـ دەگى 13 كەستەشى ايدەلدىڭ بارلىغە ـ نىڭ كىرسىتەرى ارتتى“ .

” سوڭغى جىلدارى كوكىوعاي اۋ ـ دانىندا سامالگۇل سىياقتى شارۋاشلىق قۇرغان ۋىزىر توپ جاستار شىقتى، ولاز باتىلدىقىيەن ويىلاپ، جۇرەكتىلىكپەن سىتەپ، سىتىق نىتامەن قىيىنشىلى جارى بۇقارانى دوڭگەلەك داۋلەتتىلىككە بىرگە جەتۇگە باستاۋدا“ ، ـ دەيدى كوكىوعاي اۋداندىق وداق كومىتەتە ـ نىڭ شۇجىيى خوۋ يانىيىڭ.

جاڭا ويىەن اۋىل شارۋاشلىعى ونىمدەرىنىڭ ساتىلۇنىدا دەم بەردى ” سالىمەتسىزدەر مە، مەن پاتىپىن...“ 8 ـ ايدىنڭ باسىندا ۇۋىيى شاۋەشەك قالاسى ەمىل اۋىلى كوك ـ جايداق قىستاعىندا تۇراتىن ارىپات المىجان كۇندەگىسىندەي انا ـ اناسە ـ مەن بىرگە اۋىلىنىڭ ەرەكشە اۋىل شارۋاشلىعى ونىمدەرىن بەينەجازبا ـ عا ۋىسۇسىردى. 2018 ـ جىلدىان باستاپ يىتتەرنەتتە شىنچىياڭنىڭ ۋماە ـ دى تاعامدارىن تانىستىرا باستاعان ارىپاتتىنڭ قازىر نەشە ۋجۇز مىللىيون جان كۇيەرى بار. 6 ـ ايدا ارىپات اۋتونومىيالى رايوندىق وداق كومىتە ـ تى ۇيمىداستىرعان يىتتەرنەتتە زات ساتۇ قىيىلىلنا قاتنىاسىپ، 2 ساعات نىشىندە نەشە 10 مىڭ يۇاندىق مەيىز جانە قۇمىل قاۋىنىن ساتتى.

شىنچىياڭدا ارىپات سىياقتى جاستار كوپەيىپ كەلدەدى. يىىل اۋتونومىيالى رايوندىق وداق كومىتەتى جاستاردىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال اۋ بو ـ يىنىشا زات ساتىپ تىكە تاراتۇشى بولۇ جاتتىغۇ لاگەرىن 3 كەزەك وت ـ كىزىپ، يىتتەرنەتتە زات ساتاتىن اسال ـ بادان 127سىن باۋلىپ، ۋار دارەجەلى وداق ۇيمىمدارىن يىتتەرنەتتە زات ساتۇ قىيىلدارىننان 50دەن استام رەت ۇيمىداستىرىپ، شىنچىياڭنىڭ اۋىل شارۋاشلىعى ەرەكشە ونىمدەرىن 4 مىللىيون 600 مىڭ يۋاننان استامعا ساتتى.

” مەن قاتتى قارىبالاسىن، سە ـ رىكتەستىكتەگى جۇمىستاردى نىڭغىيال ـ ۇم، شارۋاشلىق قۇرام دەپ جۇرگەن جاستارعا ساباق بەرۇم، تاغى ماڭايدا ـ عى اۋىل ـ قىستاقتارعا بارىپ شارۋا ـ لارعا يىتتەرنەتتە تىكە ساتۇ شەپەرلىگەن ۇيرەتۇم كەرەك“ ، ـ دەدى 8 ـ ايدىنڭ 19 ـ كۇنى ۋپايزاۋات اۋدانى بارىن قا ـ لاشىغىندا تۇراتىن انارخان ۋالى. 2016 ـ جىلى ول قاشقار يىجيارىن ەلەكتىروند ـ دى ساۋدا شەكتى سەرىكتەستىگىن اشتى.

دارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇى بوينىشا مەدىتسىنالىق قۇتقارۇ ـ ەمدەۋگە بەل ـ گىلەگەن شىپاحانانىڭ بىرلەسكەن مەدەۋ سىتەرى ۋبولمىنىڭ ورنىباسار مەڭگەرۇشىسى لۇ چىڭ بىلاي دەپ تانىستىردى: وسى رەتكى شىپاحانادان شىققان ناۋقاستار ماماندار گرۇپپىياسى مەن مەدەۋ ـ كۇتىمدەۋ ۇجمىنىڭ بار كۇشپەن قۇتقارىپ ـ ەمدەۋنىڭ، دەن قويا كۇتىمدەۋنىڭ ارقاسىندا، اۋرۇ جاعدايى ۇزدىكىسىز جاقسارىپ، تىنىس جولسىنداعى اۋرۇ قوزدىرعىشتاردىڭ نۇكلەين قىشقىلىن تەكسەرۇدە ۇدايى

انارخان شارۋالاردىڭ يىتتەرنەتتە شىلان، جاقىعاق، شىنمەي سىياقتى اۋىل شارۋاشلىعى ونىمدەرىن ساتۇنا كومەكتەسەدى، تاغى ولاردى تىكە تا ـ رانىپ زات ساتۇ قابىلەتىنە باۋلىدى. ” ۇز قۇلشىنىسىم ارقىلى اناعۇرلىم كوپ اۋىلداستارىمىدى يىتتەرنەت زامان ـ نىنىڭ پايداسىنان يىگىلكەتكەندىرگىم كە ـ لدەى“ ، ـ دەيدى انارخان.

قولما ـ قول جاڭا تەخنىكا ۇيرەتتى 8 ـ ايدىنڭ 19 ـ كۇنى تاڭەرتەڭ ەرتە لىۋ يان ەستەلىك دايتەرىن كوتە ـ رىپ وتباسىلارىن ارالاۋعا شىقتى. ” 90 ـ جىلداردىڭ تۇلەگى“ لىۋ يان توقسۇ اۋدانى ۋىشارىق قالاشىق ۇك ـ ەتتىنىڭ كادىرى، 2019 ـ جىلى ول قە ـ زىلىنۇر قىستاعىنا كەدەيلەردى سۇيەمال ـ دەۋگە جاۋاپتى كادر بولۇعا جىبەرىلگەن.

لىۋ يان قىستاق تۇرىغىنى كەرىم ماخۇمتىنىڭ ۇيىىنە كەلگەندە، ول سىيرعا جەم توكىپ جاتىپتى، سىيرالا رى شەتتىنەن سەمىرىپتى.

كەرىم قىستاقىعى ارخىۋ تۇرىغە زىلىپ، كارىچىكالاندىرىلغان كەدەي شارۋا، بۇرىن ۇيدەگى 6 جان 10 نەشە مۇ جەرگە قاراپ كۇنەلتىپ كەلگەن. بىلىتىر وتباسىلارىن ارالاۋ كەزىىندە، لىۋ يان ونىڭ ۋىيىنىڭ ارتقى اۋولاسە ـ نىڭ بوس تۇرغانىن كورىپ، كەرىمە ـ دى سىير باغۇعا نىتتالاندىرادى. سىير باغۇعا سۇيەنىپ، كەرىم 50 — 60 مىڭ يۋان تاۋىپتى. ” لىۋ ياننىڭ جاقسى اقىلىنىڭ ارقاسىندا عانا ۋىزى وتباسىمىزبەن كەدەيلىكتەن ارىلدىق“ ، ـ دەيدى قوراداعى سىيرلارنى قاراپ تۇرغان كەرىمنىڭ جۇزىىندە قۇانىشى ويىاپ.

ياركەن اۋداندىق پارىكوم ۇيمە ـ داستىرۇ ۋبولمىنىڭ بەسكەنت قالاشى ـ ھى ساڭبازار قىستاعىنىدا تۇراتىن ” ۇعىسۇ، تىمىدلىك جاساۋ، توعىسە ـ تىرۇ“ قىزمەت اترەتىنىڭ باستىعى فان هاي كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قىزمەتىنىڭ ۋىبرىنىشى قادامى — كەدەي وتباسىلارىنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلۇ سەنىمىن ورناتۇنا كومەكتە ـ سىپ، ولاردىڭ ۋوزىن دامىتاتىن دىشىكى قوزعاۋشى كۇشنىن قاۋلاىتۇ دەپ قارايدى.

يىىل جىل باسىندا 27 جاستاعى فان هاي ۇيىەنىڭ تاڭداۋمەن قىستاق ـ تا تۇرۇعا جىبەرىلدى. ول قىستاقتاغى وتباسىلارىن ارالاپ، كەدەي وتباسە ـ لاردىنڭ جاعدايمەن تانىسىپ، كەدەي وتباسىلارنى ” ارنايى ولىشەپ ـ پىشىل ـ گەن“ كەدەيلىكتەن ارىلۇ جوibasىن جاسادى، سونداي ـ اق ولارعا جاڭا ونەر، جاڭا شەبەرلىكتى قولما ـ قول ۇيرەتتى.

فان هايدىڭ باستاۋىىندا ساڭبازار قىستاعى ىلگەرىندى ـ كەيىىندى قىستاق دارەجەلى سەلبەستىك كوپپە ـ راتىۋى، باسقا سالاعا ويىستىرىپ جۇ ـ مىستاندىرۇ، دەربەس شارۋاشلىق قۇرۇ سىياقتىلاردى دانەكەر ەتۇگە سۇ ـ يەنىپ، 1936 ادىمىنىڭ تۇراقتى جۇمىسە ـ تاندىردى.

2 رەتتەن ارتىق بولمىسىز ناتىجە كور ـ سەنىپ، ۋتۇرلى جىمىالىق تەكسەرۇ كورسەتكىشتەرى، وكپە ۋبولمىنىڭ كەسكىنى، دەنە تەمپەراتۇراسى تۇ ـ گەلدەي قالىپتى بولپ، مەملەكەت ـ تىك دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق كومىتەتىنىڭ «جاڭا تىپتى ايدارشا ۇيرۇس وكپە قابىنۇنا دىياگنوز قويۇ جانە ونى مەدەۋ جوibasىنداعى (سناق رەتىىندە اتقارىلاتىن 8 ـ نۇسقاسى)» دىياگنوزى تۇراقتاندىرىلغان ناۋقاس ـ تاردىڭ شىپاحانادان شىعۋ ولىشمەنە ۇيلەسكەن.